

ROLEX

TUDOR

TAGHeuer

LONGINES

NOMOS GLASHÜTTE

TISSOT

Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi

MICHELSEN
1909

Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is

Tekist á um eftirlitið

Hagsmunaaðilar hafa ólíka sýn á fyrirhugaðar breytingar á samkeppnislöggjöfinni. Heimild Samkeppniseftirlitsins til að skjóta úrskurðum áfrýjunarnefndar til dómstóla er stærsta deiluefnið. **6**

Breytingin mun ekki veikja eftirlit eða leiða til vægari krafna um framfylgd laga.

»**2**

Sala Arión á TravelCo er á lokametrinum

Einkaviðræður við erlendan aðila um kaup á ferðaskrifstofusamstæðunni. Kaupin gætu klárast í þessum mánuði en óvíst er hvort íslensku eignirnar, Heimsferðir og Terra Nova, verða með í kaupunum.

»**4**

Áhugi erlendra fjárfesta glæðist á ný

Forstjóri Fossa markaða segir eftirsóknarvert fyrir erlenda fjárfesta að leggja fé í íslensk verðbréf. Fylgni íslenska markaðarins við hinn alþjóðlega sé lítill.

»**10**

Aurum selur skart í House of Fraser

Selja í fimm stórverslunum og munu opna í tveimur öðrum eftir áramót. Stjórnendur Aurum vilja stíga varfærin skref. Aurum hóf að sækja á Bretland fyrir fimm árum.

EYECARE

Byltingarkennd nýjung í margskiptum glerjum

50–65% stærra lessvæði

Optical Studio

SMÁRALIND • HAFNARTORG • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

Novator fjárfesti í Stripe

Novator, fjárfestingafélag Björgólfs Thors Björgólfs-sonar, fjárfesti í bandaríska fjártæknifyrirtækinu Stripe í september. Fyrirtækið var metið á 35 milljarða dollara, jafnvirði um 4.373 milljarða króna í 250 milljóna dollara hlutafjárukningu sem Novator tók þátt í. Hlutur Novators er trúnaðarmál. Þetta kemur fram í skriflegu svari frá Ragnhildi Sverrisdóttur, upplýsingafulltrúa fjárfestingafélagsins.

Stripe hefur um árabíl verið þekkt fyrir hugbúnað sem auðveldar viðskipti og greiðslumiðlun á netinu, hvort sem sett er upp áskriftarþjónusta, sölusíða á netinu, höpfjármögnun eða annað af svipuðum toga. Í september hóf Stripe að bjóða kreditkort fyrir fyrirtæki.

„Novator telur Stripe frábært dæmi um fyrirtæki, sem nýtir sér nýjustu tækni til að taka yfir ýmsa þætti, sem áður hafa tilheyrt hefðbundinni bankastarfsemi. Greiðslumiðlun fyrirtækisins á netinu lækkar kostnað fyrir neytendur og bæði auðveldar og einfaldar starfsemi fyrirtækja, sem nýta sér hana,“ segir Ragnhildur.

Upplýst var í maí að Valitor, dótturfélag Arion banka, hafi aftur samið við Stripe til tveggja ára. Stripe, sem var einn stærsti viðskiptavinur Valitors, hætti viðskiptum sínum við Valitor um mitt ár 2018.

Í eignasafni Novators eru 16 fyrirtæki, samkvæmt heimasíðu fyrirtækisins. Markaðurinn upplýsti í haust að félagið hefði fjárfest í breska tölvuleikja-

4.373

milljarðar var markaðsvirði Stripe í hlutafjárukningu í september.

fyrirtækinu Lockwood Publishing sem framleiðir snjallsímaleikinn Avakin Life.

Við upphaf árs sagði Markaðurinn frá því að Novator hefði fjárfest í tæknifyrirtækinu Rebag sem rekur verslanir þar sem hægt er að kaupa og selja notaðar lúxushandtöskur fyrir konur.

Á meðal annarra tæknifyrirtækja í eignasafninu má nefna deliveroo, Zwift og Klang. Novator á einnig í fjarskiptafyrirtækjunum Play í Póllandi, Wom í Chile og Nova á Íslandi. – hvj

Björgólfur Thor Björgólfsson.

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFELAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang hordur@frettabladid.is | Sími 550 5051

Ritstjóri Hörður Egiðsson hordur@frettabladid.is

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

FRETTABLAÐIÐ

DAG HVERN LESA

96.000

ÍSLENDINGAR FRÉTTABLAÐIÐ AÐ MEÐALTALI

HEIMILD: PRENTMIÐJAMÆLING GALLUP APR-JÚN 2019, 12-80 ÁRA ALLT LANDIÐ HAGSTOFA ÍSLANDS, MANNGJÓLDATÖLUR, 2019

FRÉTTABLAÐIÐ - MEST LESNA DAGBLAÐ LANDSINS

TravelCo tók yfir ferðaskrifstofuna Primera Travel Group við gjaldþrot flugfélagsins Primera Air.

Sala Arion á TravelCo er á lokametrunum

Einkaviðræður standa yfir við erlendan aðila um kaup á ferðaskrifstofusamstæðunni af Arion banka. Kaupin gætu klárast í þessum mánuði en óvíst er hvort íslensku eignirnar, Heimsferðir og Terra Nova, verða með í kaupunum.

Einkaviðræður standa nú yfir við erlendan aðila sem gerði skuldbindandi kaup-tilboð í ferðaskrifstofusamstæðuna TravelCo, eiganda Heimsferða, Terra Nova á Íslandi auk ferðaskrifstofa í Noregi, Finnlandi, Danmörku og Svíþjóð, en vonir standa til að salan geti klárast í lok þess mánaðar, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Til greina kemur hins vegar að íslensku ferðaskrifstofunum, báðum eða annarri, verði haldið fyrir utan kaupin og þær seldar öðrum fjárfestum. Á síðasta fjórðungi ársins 2018 námu heildartekjur TravelCo um 5,8 milljörðum króna en mikill meirihluti þeirra tekna kemur til vegna starfseminnar utan Íslands.

Jón Karl Ólafsson, stjórnarformaður TravelCo, staðfestir í samtali við Markaðinn að viðræður standi yfir við einn aðila um kaup á samstæðunni en ekki sé hægt að upplýsa um nafn hans. Unnið sé nú að gerð áreiðanleikakönnunar og ætti niðurstaða hennar að liggja fyrir á næstu dögum.

Ferðaskrifstofufélagið var tekið yfir af Arion banka í júní á þessu ári vegna fjárhagserfiðleika og vanefnda við bankann. TravelCo, sem var stofnað í október fyrir um ári, hafði áður tekið yfir ferðaskrifstofur Primera Travel Group þegar flugfélagið Primera Air varð gjaldþrota en eigandi og stofnandi Primera Air var Andri Már Ingólfsson. Samkvæmt nýlega birtum ársreikningi TravelCo nam tap félagsins á síðustu

5,8 milljörðum nam velta TravelCo á síðasta ársfjórðungi 2018.

þremur mánuðum ársins 2018 rúmlega þremur milljörðum króna og var eigið fé neikvætt um 2,3 milljarða í árslok. Í síðasta mánuði tilkynnti Arion banki að vegna erfiðleika í ferðaþjónustu þyrfti bankinn að niðurfæra eignir TravelCo um 600 milljónir króna.

Meiri áhugi á Terra Nova

Unnið hefur verið að undirbúningi og sölu á TravelCo um nokkurt skeið en í söluferlinu áttu áhugasamir fjárfestar þess kost að gera tilboð í tiltekna eignir samstæðunnar. Samkvæmt heimildum Markaðarins reyndist þannig umtalsvert meiri áhugi á Terra Nova heldur en Heimsferðum.

Á síðasta ári nam tap Heimsferða samtals 768 milljónum króna, sem kom til vegna gjaldfærðra krafna við gjaldþrot Primera Air og Primera Travel Group, en tekjur félagsins voru tæplega 4,3 milljarðar króna. Eigið fé félagsins nam 51 milljón króna í árslok 2018. Í ársreikningi Heimsferða kemur fram í skýrslu stjórnar, sem er undirrituð í lok ágúst, að í uppfærðri áætlun félagsins fyrir 2019 sé gert ráð fyrir

að undirliggjandi hagnaður fyrir fjármagnsliði, afskriftir og skatta (EBITDA) verði um 65 milljónir.

Tap Terra Nova í fyrra var hins vegar um 3,3 milljónir evra, jafnvirði 450 milljóna króna, en rekstrarhagnaður félagsins var tæplega ein milljón evra. Þar réð mestu um tjón fyrirtækisins gjaldþrot Primera Travel Group en samkvæmt ársreikningi var það metið á um 4,1 milljón evra. Tekjur minnkuðu um rúmlega 2 milljónir evra á milli ára og voru samtals 15,4 milljónir evra 2018. Eigið fé var neikvætt um 1,8 milljónir evra í árslok 2018. Unnið er að fjárhagslegri endurskipulagningu félagsins og gera fjárhagsáætlanir ráð fyrir jákvæðri rekstrarniðurstöðu sem nemur um 0,2 milljónum evra á þessu ári.

Mikið tap af starfsemi TravelCo eftir það tók til starfa í október á síðasta ári kom meðal annars til vegna þeirra óhagstæðu áhrifa sem gjaldþrot Primera air hafði á rekstrarniðurstöður ferðaheildsala. Í ársreikningi félagsins kemur fram í skýrslu stjórnar að endurskipuleggja hafi þurft flugáætlanir og gera nýja flugsamninga með mjög stuttum fyrirvara til að tryggja þegar seldar pakkaferðir og flugsæti. Þeir samningar hafi verið afar óhagstæðir. Ekki aðeins hafi sætisverð verið hærri en áður heldur hafi einnig þurft að kaupa mun meira magn af sætum en þörf var á. Viðbótarkostnaður vegna þessara óhagstæðu flugsamninga er metinn á um 768 milljónir.

hordur@frettabladid.is

Play semur við ungt þjónustufyrirtæki

Flugfélagið Play, sem áformar að hefja flugrekstur í vetur, verður í viðskiptum við Íslenska flugafgreiðslufélagið ehf. um flugþjónustu á Keflavíkurvelli, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Íslenska flugafgreiðslufélagið hóf nýlega starfsemi á Reykjavíkurflugvelli undir merkinu Reykjavík FBO. Það var stofnað árið 2017 en á síðasta ári námu tekjur félagsins um 10 milljónum króna. Félagið er einnig með heitið Iceland Aero Agents skráð hjá fyrirtækjaskrá og er með heimasíðu í smíðum með léni sem samsvarar erlenda heitinu. Íslenska flugafgreiðslufélagið er að stærstum hluta í eigu Hjalta Þórs Guðmundssonar lögmanns en Guðmundur Þengill Vilhelmsson er skráður framkvæmdastjóri. Guðmundur

» Íslenska flugafgreiðslufélagið var stofnað árið 2017 en í fyrra námu tekjur þess um 10 milljónum króna.

sagðist ekki geta tjáð sig um málið í samtali við Markaðinn.

Í fjárfestakynningu Íslenskra verðbréfa, sem vinnur að fjármögnun Play, kemur fram að félagið hafi samið við nýtt fyrirtæki sem mun sjá um alla flugafgreiðslu á Keflavíkurflugvelli á „áður óþekktum kjörum“. Var þá ljóst að fyrirtækið yrði ekki í viðskiptum við Airport Associates eins og WOW air. Þá

segir í annarri fjárfestakynningu frá Play að samkvæmt viðskiptaáætlun félagsins muni það spara samanlagt um 2,2 milljarða króna á þeim samningum sem það hafi gert um flugafgreiðslu á árunum 2020 til 2022 samanborið við fyrri samninga WOW air.

Play hefur þegar gengið til samninga við Íslenska flugstéttarfélagið um gerð kjarasamninga við bæði flugmenn og fluglíða og er áætlað að launakostnaður félagsins verði töluvert minni en hann var hjá WOW air. Gert er ráð fyrir að hefja flug á tveimur Airbus A320 flugvélum til sex áfangastaða í Evrópu í vetur. Fjörum flugvélum af sömu tegund verður síðan bætt við í vor og verður þá hafið flug til fjögurra stórborga í Norður-Ameríku. – pff

URÐARHVARF 8 FYRIR STÓRNOTENDUR

GÆÐI - ÚTSÝNI - HAGKVÆMNI

Urðarhvarf 8 er nýtt húsnæði og hagkvæmur kostur fyrir leigjendur. Húsið er glerjað að miklu leyti og því nýtur sín vel stórbrotið útsýni yfir Reykjavík, í átt að Esjunni, yfir Elliðavatn og til Bláfjalla. Samnýting á mötuneyti, hjólageymslum, fundarherbergjum, móttöku og annarri fjölbreyttri þjónustu verður í boði fyrir leigjendur húsnæðisins.

Heildarstærð er um 17.200 fm • Útleigurými frá 640 fm • Næg bílastæði og gott aðgengi
Frábært útsýni yfir Esjuna og Elliðaárdalinn • Afhending hefst vorið 2020

Áhugi erlendra fjárfesta glæðist á ný

Haraldur Þórðarson, forstjóri Fossa markaða, segir eftirsóknarvert fyrir erlenda fjárfesta að leggja fé í íslensk verðbréf. Fylgni íslenska markaðarins við hinn alþjóðlega sé lítill. Fossar markaðir stefna á að halda fjárfestadag beggja vegna Atlantshafsins einu sinni á ári.

Helgi Vífill
Júliússon
helgivifill@frettabladid.is

Haraldur Þórðarson, forstjóri Fossa markaða, segir að áhugi erlendra fjárfesta á íslenska markaðnum hafi glæðst á nýjan leik eftir að FTSE hóf að taka íslensk fyrirtæki inn í sitt mengi af vísitölum í haust. Margir fjárfestar beri sig saman við vísitölurnar og fylgi þeim jafnvel nákvæmlega eftir. „Vísitölurnar beina sjónum erlendra fjárfesta til landsins sem áður höfðu ekki veitt því gaum.“

Fossar markaðir stóðu fyrir fjárfestadegi í New York á föstudag. Ásgeir Jónsson seðlabankastjóri sagði frá efnahag landsins og þrír forstjórar kynntu fyrirtækin sem þeir stýra. Um var að ræða Benedikt Gíslason, bankastjóra Arion banka, Orra Hauksson, forstjóra Símans, og Sigurð Viðarsson, forstjóra TM.

Orri Hauksson, forstjóri Símans, segir að fundir með erlendum fjárfestum séu langhlaup. „Það liggur ekki strax fyrir hvort fjárfestar muni sýna Símanum áhuga eftir fjárfestadaginn. Oft þarf nokkra fundi áður en þeir treysta sér til að leggja fé á erlenda markaði.“

Haraldur segir að það sé eftirsóknarvert fyrir erlenda fjárfesta að leggja fé í íslensk verðbréf. „Það er meðal annars vegna þess að fylgni íslenska markaðarins við alþjóðlega markaði er lítill. Enn fremur eru grunnstærðir í hagkerfinu áhuga-verðar og verðlagning fyrirtækja álitleg. Íslenskar eignir passa vel inn í dreift alþjóðlegt eignasafn,“ segir hann.

Haraldur segir að þátttaka erlendra fjárfesta á íslenska hluta- og skuldabréfamarkaðnum sé afar lágt hlutfall. „Á hinum Norðurlöndunum er hlutfall erlendra fjárfesta á hlutabréfamarkaði oft um 40 prósent. Á Íslandi er hlutfallið, sem er aðeins breytilegt þar sem Arion banki og Marel eru með tvíhlíða skráningu á erlendum markað, um 15 prósent. Hlutfallið hefur raunar aukist verulega frá losun fjármagnshafna árið 2017 þegar það var þrjú prósent. En það er enn umtalsvert lægra en þekktist í þeim ríkjum sem við berum okkur gjarnan saman við,“ segir hann.

Haraldur rifjar upp að Fossar markaðir stóðu fyrir fjárfestadegi

Haraldur segir að hlutfall erlendra fjárfesta á hluta- og skuldabréfamarkaðnum sé lágt. FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Haraldur Þórðarson, forstjóri Fossa markaða.

í London í júní. „Stefnt er að því að halda fjárfestadag beggja vegna Atlantshafsins einu sinni á ári. Fossar markaðir hafa verið leiðandi í að koma með erlenda fjárfesta til Íslands. Tengslanetið er orðið ansi víðfeðmt sem endurspeglar góðri þátttöku á fjárfestadeginum í New York. Þarna var einnig töluvert af fjárfestum sem við höfum ekki séð áður. Fjárfestarnir komu fyrst og fremst frá New York en einhverjir komu frá Connecticut og enn aðrir komu alla leið frá Boston. Það er allur gangur á því hverslags fjárfestar þetta voru.“

Hvaða spurningar fáið þið frá erlendum fjárfestum?

„Þeir spyrja grunnspurninga um heilbrigði hagkerfisins, hvernig horfur eru og hvernig krónan standi. Gjaldmiðillinn er töluvert til umræðu. Sumir fjárfestar óttast krónuna og kjósa að verja sig gagnvart gengishreyfingum á meðan aðrir sjá tækifæri í að vera með opna

stöðu. Þeir telja að hagþölur liti vel út og það sé akkur í að veðja líka á krónuna,“ segir Haraldur.

Hvaða augum lita erlendir fjárfestar það að hlutabréfaverð á Íslandi hefur almennt farið lökkandi á síðustu árum eflitið er fram hjá Marel?

„Fyrir fjárfesta sem eru að íhuga að fjárfesta á Íslandi gerir það tækifærið enn meira spennandi. Aftur á móti eru þeir fjárfestar sem þegar hafa lagt hingað fé síður ánægðir með þá þróun. Í flestum tilvikum eru þetta langtímafjárfestar sem hafa þolinmæði til að biða eftir því að markaðsvirði endurspegli undirstöðuvirði þeirra félaga sem þeir fjárfesta í. Þá ber einnig að hafa í huga að það eru til fleiri eignarflokkar en skráð hlutabréf. Ávöxtun skuldabréfa hefur til að mynda verið afar góð að undanförunu.“

Óttast erlendir fjárfestar ekki að það sé ekki nægilegt flæði á íslenska markaðnum til að viðhalda skilvirkri verðmyndun?

„Mengi erlendra fjárfesta er afar fjölbreytt. Sumir vilja ekki fjárfesta hér á landi því seljanleiki er of lítill á meðan aðrir sérhæfa sig í minni fyrirtækjum og fylgifiskur þess er að seljanleiki þeirra bréfa er minni. Sumir horfa einungis á tiltekna atvinnugreinar á meðan enn aðrir

vilja að eignasafnið sé dreift. Það er því ekkert eitt algilt svar við þessari spurningu.“

Nú hafa margir erlendir fjárfestar dregið úr vægi fjárfestinga sinna á Íslandi. Sumir hafa sagt að Fossar hafi „ofselt“ Ísland. Hvað augum litur þú þá staðhæfingu?

„Það er af og frá að við höfum ofselt Ísland og horft fram í tímann teljum við að horfur hér á Íslandi séu mjög góðar. Það mun verða meira innflæði erlendis frá á komandi misserum en útfæði frá landinu og það mun hafa jákvæð áhrif á markaðinn.“

Það geta verið margvíslegar ástæður fyrir ákvörðunum fjárfesta. Það þarfað horfa til þess hvenær þeir hófu að fjárfesta hér á landi, hvenær þeir selja, hvernig fjárfestingunni hefur vegnað og jafnvel hvernig aðstæður eru á öðrum mörkuðum í heiminum. Fjárfestar geta þurft að bregðast við útfæði úr eigin sjóðum og þurft að endurstilla eignasöfn sín með því að selja eignir. Enn fremur eru aðrir sem gætu þurft að bæta við stöður sínar. Sem betur fer búum við nú við opið hagkerfi og markað þar sem fjármagn flæðir frjálst til og frá landinu. Eignarhald á fjárfestingum hér á landi getur því tekið sífelldum breytingum.“

Vill sjá fleiri virka erlenda fjárfesta

Orri Hauksson, forstjóri Símans, segir að hlutfall erlendra fjárfesta í fyrirtækinu hafi mest verið tæplega fjórðungur en sé nú um þrjú prósent. Það helgist meðal annars af því að bandaríska sjóðastýringarfyrirtækið Eaton Vance hafi átt rúmlega tíu prósent hlut en eigi nú um tvö prósent.

„Þeir urðu að endurstilla eignasafnið og eiga nú meira í skuldabréfum í stað hlutabréfa en áður. Safnið var endurstíllt eftir að nokkur fjöldi fjárfesta innkallaði fé sem þeir höfðu lagt í sjóðinn.“

Orri Hauksson, forstjóri Símans.

Hann bendir á að sveiflan í minnkandi hlutfalli erlendra fjárfesta sé meiri í tilvikum Símans en öðrum félögum vegna þess að mikil viðskipti hafi verið með bréf félagsins að undanförunu. Á skömmum tíma hafi Stoðir eignast um 14 prósent hlut í fyrirtækinu.

„Erlendir hluthafar í Símanum hafa verið hálfvirkir hluthafar, ekki virkir fjárfestar eins og Stoðir eru og ekki hlutlausir út frá stefnumótun eins og lífeyrissjóðir. Eaton Vance kom til dæmis til leiðar atriðum varðandi breytta stjórnarhætti hjá Símanum.“

Það er gott fyrir litla Ísland að hafa erlenda aðila í bland við innlenda í íslensku atvinnulífi,“ segir Orri, sem hefur viljað sjá fleiri virka erlenda fjárfesta á markaðnum, eins og fram-takssjóði eða þá sem eru að fjárfesta af fjölskylduauði eða öðru beinskeyttu fjármagni.

„Hverslags fjárfestir skiptir mögulega meira máli en umfangið á erlendu fjármagni sem slíkt,“ segir hann.

Sala Kerecis í Bandaríkjunum sexfaldaðist á þriðja ársfjórðungi

Bein sala íslenska nýsköpunarfyrirtækisins Kerecis í Bandaríkjunum á þriðja ársfjórðungi var sexfalt meiri en á sama tímabili árið 2018. Samkvæmt bráðabirgðauppgjöri nam salan í Bandaríkjunum samtals 4,6 milljónum dala, jafnvirði 575 milljóna króna, á fjárhagsárinu 2019, sem lauk núna í lok septembermánaðar, og var hún í samræmi við áætlanir félagsins.

Þetta kemur fram í bréfi sem var sent á hluthafa Kerecis í byrjun þessa mánaðar, og Markaðurinn hefur undir höndum, en boðað hefur verið til aðalfundar hjá félaginu 26. nóvember næstkomandi. Kerecis framleiðir afurðir sem byggðar eru á affrumuðu þorskroði sem inniheldur fjölmættaðar fitusýrur. Afurðirnar hafa jákvæð áhrif á frumvöxt og eru seldar til meðhöndlunar á þrálátum sárum og brunasárum.

Í bréfinu til hluthafa segir að salan á Bandaríkjamarkað gangi einkar vel og skilningur félagsins og fötfesta á þeim markaði styrkist

Guðmundur Fertram Sigurjónsson, forstjóri Kerecis, og Ólafur Ragnar Grímsson, stjórnarmaður í Kerecis. FRÉTTABLAÐID/VALLI

ört. Langtíma vaxtartækifæri utan Bandaríkjana, ásamt sölu á nýjum vörum, séu jafnframt veruleg. Þá kemur fram að hinn mikli vöxtur í Bandaríkjunum sé „afskaplega

mikilvægur“ þar sem „meginfjárfestingar fyrirtækisins á liðnu ári voru einmitt í auknu mannahaldi og starfsemi sem tengist sölu beint til heilbrigðisstofnana í Banda-

rikjunum. Þessar tölur sýna að viðskiptaáætlun Kerecis byggir á réttum forsendum,“ segir í bréfinu.

Salan utan Bandaríkjana var samtals 1,4 milljónir dala, sem var um 200 þúsund dölum yfir áætlun, og fjórum sinnum meiri en á síðasta fjárhagsári. Samtals námu tekjur Kerecis um 8,4 milljónum dala og tvöfölduðust þær á milli ára. Rekstrarniðurstaða félagsins var hins vegar um 650 þúsund dölum lakari en áætlað var.

Kerecis lauk fyrr á þessu ári fjármögnun fyrir sextán milljónir Bandaríkjadala. Félagið seldi þá nýtt hlutafé til núverandi hluthafa og nýrra fyrir um 1.250 milljónir og auk þess var kröfum skuldbreytt í hlutafé að upphæð um 750 milljónir.

Á meðal þeirra sem bættust þá við hluthafahóp Kerecis voru samtökin Emerson Collective, sem voru stofnuð af Laurene Powell Jobs, ekkju Steve Jobs, stofnanda Apple, en þau breyttu kröfum sínum í hlutafé fyrir 390 milljónir og settu

4,6

milljónum dala nam sala félagsins í Bandaríkjunum.

jafnframt inn nýtt fjármagn í félagið. Er Emerson Collective nú á meðal stærstu hluthafa Kerecis. Miðað við almenna gengið í hlutafjárhækkuninni, um 2.000 krónur á hlut, gæti virði Kerecis verið allt að 12,4 milljarðar.

Í kjölfar hlutafjárukningarinnar var haldinn sérstakur hluthafafundur 1. ágúst síðastliðinn þar sem Ólafur Ragnar Grímsson, fyrrverandi forseti Íslands, var kjörinn í stjórn Kerecis. Var Ólafur tilnefndur í stjórn félagsins af Laurene Powell Jobs. – hae

Play greiðir átta prósent vexti af láninu

Hið nýstofnaða lággjalda-flugfélag Play þarf að greiða átta prósent vexti af 40 milljóna evra, jafnvirði 5,5 milljarða króna, lánsfjármögnun sem félagið hefur tryggt sér frá breska sjóðnum Athene Capital sem hefur sömuleiðis kauprétt að tíu prósent hlut í Play. Lánsfjármögnunin er til níu ára og til tryggingar þarf Play að vera með átta milljónir evra í reiðufé sem veð fyrir láninu.

Þetta kemur fram í fjárfestakynningu Play frá því fyrr í þessum mánuði, sem Markaðurinn hefur undir höndum, en þar segir að félagið geri ráð fyrir því að greiða fjármögnunina til baka að fullu á næstu þremur árum.

8 milljónir evra þarf Play að vera með í reiðufé til tryggingar láninu.

Til samanburðar námu vextirnir í 50 milljóna evra skuldabréfaútgáfu WOW air í fyrra, sem var til þriggja ára, níu prósentum ofan á millibankavexti í evrum. Fjárfestar sem tóku þátt í útboðinu áttu einnig að fá kauprétt að hlutafé í WOW á 20-25 prósentu afslætti ef félagið yrði skráð á markað.

Lánsfjármögnunin frá Athene Capital virkjust þegar Play hefur aflað sér 12 milljóna evra í eigið fé frá fjárfestum sem munu eignast 50 prósent hlut í flugfélaginu á móti stofndum og öðrum starfsmönnum Play. Verðbréfafyrirtækið Íslensk verðbréf, sem heldur utan um fjármögnun Play, biðlar nú til innlendra fjárfesta um að leggja flugfélaginu til þá fjármuni en sjóður í stýringu ÍV, TFII, hefur lýst yfir áhuga á að reiða fram að lágmarki 10 prósent þeirrar fjárhæðar. – hae

SidekickHealth verðlaunað

Íslenska heilbrigðistæknifyrirtækið SidekickHealth hlaut annað sæti í keppni EIT Digital fyrir að vera á meðal bestu heilbrigðistæknifyrirtækja í Evrópu.

EIT Digital, sem er á vegum Evrópusambandsins, horfir til fyrirtækja sem geta vaxið hratt og veitti tíu fyrirtækjum verðlaun í fimm flokkum.

Tryggvi Þorgeirsson.

„Verðlaunin eru sterk visbending og viðurkenning á því sem við erum að gera,“ segir Tryggvi Þorgeirsson, framkvæmdastjóri og annar stofnenda fyrirtækisins. „Það sem skiptir okkur mestu máli á þessum tímamarki er stuðningurinn sem við fáum í gegnum EIT Digital, sem felst í því að leiða saman nýsköpunarfyrirtæki og hugsanlega viðskiptavinum og fjárfesta til að styðja við áframhaldandi vöxt okkar.“

Hann segir að Evrópusambandið sé meðvitað um það að stærstu nýsköpunar- og tæknifyrirtæki heimsins komi að mestu leyti frá Bandaríkjunum og Kína. „Mót-vægið í Evrópu er helst í Svíþjóð. Það er leynt og ljóst verið að leita eftir fyrirtækjum sem talið er að geti skarað fram úr á heimsvísu og SidekickHealth er í þeim hóp.“ – hvj

Auður kynnir bundna reikninga með hærri vöxtum

Auður, fjármálaþjónusta Kviku, hefur breikkað framboð á innlánsreikningum með því að bjóða bundna reikninga með hærri vöxtum. Reikningarnir eru bundnir í þrjá mánuði og eru vextirnir á þeim 3,5 prósent sem stendur. Um er ræða óverðtryggað fastvaxtareikninga sem þýðir að þeir vextir sem eru í gildi á stofn-degi reiknings gilda út allan bindi-tímann.

Kvika kynnti fjármálaþjónustuna Auði til leiks í mars á þessu ári og bauð þá upp á óbundna inn-

» Í lok júní námu innstæður á reikningum Auðar 11,9 milljörðum króna.

lánsreikninga. Í lok júní námu innstæður á reikningum Auðar 11,9 milljörðum króna.

„Samkeppnin á íslenskum banka-markaði hefur ekki verið mikil síðustu ár. Viðtökurnar við óbundnum reikningum Auðar fóru fram úr okkar björtustu vonum og gáfu okkur byr undir báða vængi við að

Ólöf Jónsdóttir, forstöðumaður Auðar, fjármálaþjónustu Kviku.

leita nýrra leiða og lausna fyrir viðskiptavinum okkar, bæði núverandi og verðandi,“ segir Ólöf Jónsdóttir, forstöðumaður Auðar.

„Kvika veitir nútímalega bankaþjónustu og með lítilli yfirbyggingu getum við boðið upp á hærri vexti en gengur og gerist.“

Þjónusta Auðar fer eingöngu fram á netinu en til að stofna sparnaðar-reikning þarf rafræn skilríki, og samanlögð innstæða bundins reiknings og sparnaðarreiknings þarf að vera minnst 250 þúsund krónur. – þfh

Kynningarfundur borgarstjóra

Uppbygging íbúða í borginni

Borgarstjórinn í Reykjavík býður til opins kynningarfundar um uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í Reykjavík föstudaginn 15. nóvember 2019, kl. 9-11 í Ráðhúsi Reykjavíkur.

Dregin verður upp heildstæð mynd af framkvæmdum og framkvæmda-áformum á húsnæðismarkaði í Reykjavík. Áhersla er lögð á samþykkt verkefni og framkvæmdir sem eru nýlega hafnar, en einnig verður gefin innsýn í verkefni á undirbúningsstigi.

Dagskrá fundarins

Uppbygging íbúða í Reykjavík

Dagur B. Eggertsson, borgarstjóri í Reykjavík

Ný búsetuform í borgum

Guðrún Björnsdóttir, framkvæmdastjóri Félagsstofnun stúdenta

Húsnæðisuppbygging í hverfaskipulagi

Sigurborg Ósk Haraldsdóttir, formaður skipulags- og samgönguráðs

Fundarstjóri er Ólöf Örvarsdóttir, sviðsstjóri umhverfis- og skipulagssviðs

Boðið verður upp á morgunhressingu frá kl. 8.30.

Verið öll velkomin.

Nánari upplýsingar má finna á reykjavik.is/ibudir

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Verulega ólík sjónarmið má finna í umsögnum um nýtt frumvarp atvinnuvega- og nýsköpunarráðherra þar sem boðaðar eru miklar breytingar á samkeppnislöggjöfinni. Mesta deiluefnið og ein stærsta breytingin sem frumvarpið felur í sér er niðurfelling á heimild Samkeppniseftirlitsins til að skjóta úrskurðum áfrýjunarnefndar samkeppnismála til dómstóla. Samkeppniseftirlitið leggst eindregið gegn því að heimildin verði felld niður en stofnunin telur að tilvist málskotsheimildarinnar sé við tilteknar aðstæður forsenda þess að hagsmunir almennings og minni fyrirtækja fái fullnaðarúrlausn fyrir dómstólum.

„Það er eindregið mat Samkeppniseftirlitsins að umrædd heimild sé afar mikilvæg og að það fæli í sér alvarlega veikingu á samkeppnislögum og gæslu almannahagsmuna ef hún yrði felld niður,“ segir í umsögn stofnunarinnar.

Samkeppniseftirlitið segir liggja fyrir að öll samkeppnisyfirvöld í aðildarríkjum ESB annaðhvort búi nú þegar yfir málskotsheimild eða að í undirbúningi sé að veita þeim slíkan rétt. Það sé því ekki rétt sem fram hefur komið í umræðum um frumvarpsdrögin að málskotsheimild íslenskra samkeppnislaga eigi sér fá fordæmi erlendis.

Þá gerir Samkeppniseftirlitið athugasemdir við þau rök að heimildin lengi almennt málsmeðferð. Málskotinu hafi einungis verið beitt í þremur tilvikum frá gildistöku ákvæðisins árið 2011.

„Í öllum tilvikum gagnáfrýjuðu viðkomandi fyrirtæki úrskurði áfrýjunarnefndar. Ekki er því rétt að halda því fram að málskot hafi lengt málsmeðferð fyrirtækjum til tjóns,“ segir í umsögn stofnunarinnar.

Lögfræðileg fagurfræði

Gylfi Magnússon, fyrrverandi stjórnarformaður Samkeppniseftirlitsins, segir að tillagan sé illskiljanleg og á engan hátt til bóta.

„Helstu rökin sem færð eru fyrir þessu virðast byggja á lögfræðilegri fagurfræði, það er, að það hljómi ankannalega að „lægra sett stjórnvald“ geti skotið úrskurðum „æðra setts stjórnvalds“ til dómstóla. Það eru efnislega algjörlega haldlaus rök enda eru mörg fordæmi fyrir slíku fyrirkomulagi í íslenskri löggjöf,“ segir Gylfi. Hann bendir á að í reynd virki áfrýjunarnefndin eins og fyrsta dómstig en ekki stjórn-sýslustofnun. Því megi skoða að gera þá breytingu að gefa nefndinni stöðu sem væri hliðstæð héraðsdómi þannig að mál gengju beint þaðan til Landsréttar frekar en héraðsdóms.

„Sú breyting sem hér er lögð til veikir mjög stöðu Samkeppniseftirlitsins. Hún býr meðal annars til hættu á því að áfrýjunarnefndin geri mistök sem lifi sem slæm fordæmi því að ekki verður með góðu móti hægt að vinda ofan af þeim með málarekstri fyrir dómstólum. Með þessari breytingu væri í mörgum tilfellum enginn í þeirri stöðu að geta varið hagsmuni neytenda og smærri fyrirtækja fyrir dómstólum í mikilvægum deilumálum,“ segir Gylfi.

Langur málarekstur og óvissa

Samtök atvinnulífsins segja að hvergi annars staðar í íslenskri stjórnsýslu megi finna jafnopna heimild fyrir lægra sett stjórnvald til að skjóta málum æðra settra stjórnvalda til dómstóla. Ekki sé ráðgert að sérstök sjónarmið þurfi að vera fyrir hendi svo að Samkeppniseftirlitið geti beitt slíkri heimild, svo sem um umfang máls eða fordæmisgildi.

„Málskoti Samkeppniseftirlitsins fylgir umtalsverður kostnaður, bæði fyrir þá sem eiga mál til með-

Stórir samrunar á eldsneytis- og dagvörumarkaði hafa átt sér stað undanfarin ár. FRÉTTABLAÐID/VALLI

Minni hagsmunum fórnað fyrir meiri

Hagsmunaaðilar hafa ólíka sýn á fyrirhugaðar breytingar á samkeppnislöggjöfinni. Heimild Samkeppniseftirlitsins til að skjóta úrskurði áfrýjunarnefndar til dómstóla er stærsta deiluefnið. Samkeppniseftirlitið ekki mótfallið sjálfsmati fyrirtækja á samstarfi en Gylfi Magnússon gagnrýnir það harðlega.

ferðar hjá Samkeppniseftirlitinu og ríkissjóð enda gerir heimildin ráð fyrir málaferlum íslenska ríkisins við sjálft sig. Auk þess er heimildin til þess fallin að lengja málsmeðferðartíma samkeppnismála. Tími Samkeppniseftirlitsins, sem þegar er af skornum skammti, fer í málarekstur fyrir dómstólum og dregur óhjákvæmilega úr málshraða í öðrum málum hjá eftirlitinu,“ segir í umsögn Samtakanna.

„Það er vel hægt að hugsa sér fyrirtæki sem fer með mál í gegnum málsmeðferð tveggja stjórnsýslustiga og þriggja dómstiga. Málareksturinn getur jafnvel tekið áratug og á meðan er fyrirtækjum og þeim einstaklingum sem sæta rannsókn haldið í óvissu um réttarstöðu sína.“

Þá segir í umsögn samtakanna að nauðsynlegt sé að heimildinni verði

settar skorður með lögum verði niðurstaðan ekki sú að heimildin verði afnumin. Gæta verði þess að hún verði aðeins notuð í fyrirfram ákveðnum tilvikum sem kveðið er á um í lögum. „Opin heimild dregur úr vægi áfrýjunarnefndar og eykur hættu á því að mál dragist verulega á langinn.“

Nefndin verði lögð niður

Lögmannsstofan Logos bendir á að ekkert sé því til fyrirstöðu að aðilar sem telji á sér brotið leiti beint til dómstóla með skaðabótakröfur án nokkurrar aðkomu Samkeppniseftirlitsins. Þá geti aðilar máls verið fleiri en þeir sem ákvörðun eða rannsókn beinist beint að. Hafi þeir þannig sem aðilar máls heimildir til að láta reyna á ákvarðanir samkeppnisyfirvalda fyrir áfrýjunarnefndinni eða dómstólum.

Málareksturinn getur jafnvel tekið áratug og á meðan er fyrirtækjum og þeim einstaklingum sem sæta rannsókn haldið í óvissu um réttarstöðu sína.

Úr umsögn Samtaka atvinnulífsins

„Réttaráhrif þess að frumvarpið yrði að lögum væru þá eingöngu þau að Samkeppniseftirlitið gæti ekki krafist þess fyrir dómstólum að ákvörðun þess stæði. Réttindi þeirra einstaklinga og fyrirtækja sem teldu sig hafa orðið fyrir skaða af mögulegum brotum og vildu gera skaðabótakröfu stæði hins

vegar óhöggðu,“ segir í umsögn lögmannsstofunnar.

Logos segir að núverandi fyrirkomulag komi í veg fyrir að fyrirtæki beri ákvörðun Samkeppniseftirlitsins þegar í stað undir dómstóla þar sem það geri þá kröfu að fyrirtæki verði fyrst að leita til áfrýjunarnefndar. Þau megi hins vegar alltaf vænta þess að jafnvel þó að nefndin fallist á kröfur þeirra muni Samkeppniseftirlitið bera þann úrskurð undir dómstóla.

Þannig kemur ákvæðið í veg fyrir að fyrirtæki beri ákvörðun Samkeppniseftirlitsins þegar í stað undir dómstóla þar sem það gerir þá kröfu að fyrirtæki verði fyrst að leita til áfrýjunarnefndar samkeppnismála. Að núgildandi lögum mega fyrirtæki hins vegar alltaf vænta þess að jafnvel þó nefndin fallist á kröfur þeirra muni Samkeppniseftirlitið bera þann úrskurð undir dómstóla.

„Ákvörðun Samkeppniseftirlitsins í heild verði þannig alltaf til meðferðar fyrir dómstólum. Við þær aðstæður verður ekki annað ráðið en að það sé illskárri kostur að leggja einfaldlega áfrýjunarnefnd samkeppnismála niður,“ segir í umsögn Logos.

Mun ekki veikja eftirlit

Núgildandi lög kveða á um að Samkeppniseftirlitið veiti undanþágu frá bannákvæðum samkeppnislaga vegna samstarfs milli fyrirtækja. Samkvæmt frumvarpinu verður hins vegar á ábyrgð fyrirtækjanna

Eftirlitsstofnanir verði sameinaðar

Bæði Samtök atvinnulífsins og Samtök iðnaðarins leggja til að eftirlitsstofnanir verði sameinaðar. Vísað er til greiningar Capacent frá árinu 2015 þar sem niðurstaðan var sú að fýsilegt væri að sameina Samkeppniseftirlitið, Póst- og fjarskiptastofnun, fjölmiðlanefnd og raforkueftirlit Orkustofnunar í eina stofnun.

„Í ljósi þess hve miklar tafir eru á afgreiðslu samkeppnismála er mikilvægt að leita allra leiða til að straumlinulaga og hagræða í rekstri Samkeppnis-

eftirlitsins. Tímabært er að taka það upp að nýju og kanna hvort forsendur hafi breyst. Ef það er niðurstaða sérfræðinga að sameining sé enn fýsileg þá verði tafarlaust hafist handa við þá sameiningu,“ segir í umsögn Samtaka atvinnulífsins.

Samtök iðnaðarins leggja sérstaka áherslu á sameiningu Samkeppniseftirlitsins og Póst- og fjarskiptastofnunar og benda á að útgjöld eftirlitsstofnana ríkisins hafi aukist um 7 milljarða króna frá árinu 2010.

eftirlitinu minnkar álag á stofnunina sem eykur líkur á hraðari og betri málsmeðferð í öðrum málum,“ segir í umsögn SA.

„Breytingin mun ekki veikja samkeppniseftirlit eða leiða til vægari krafna um framfylgd laganna, fyrirtæki munu enn þurfa að uppfylla öll þau skilyrði sem koma fram í lögunum. Þau munu hins vegar sjálf bera ábyrgð á því að samstarf þeirra á milli brjóti ekki í bága við samkeppnislög og bera refsíábyrgð á því. Samkeppniseftirlitið mun enn geta gripið inn í ef það telur fyrir-tæki ganga of langt í samstarfi.“

Forsendur geta brostið
Logos segir að með því að afnema hlutverk Samkeppniseftirlitsins við lögmætt samstarf fyrirtækja sé að sönnu dregið nokkuð úr

Augaleið gefur að forsendur slíks samstarfs geta breyst eða jafnvel brostið á svo löngum málsmeðferðartíma.

Úr umsögn Logos

fyrirsjáanleika þar sem fyrirtækin verða þannig sjálf að taka áhættuna á því að um lögmætt samstarf sé að ræða. Mistakist fyrirtækjum í þeim efnum eigi þau þannig yfir höfði sér háar sektir.

„Hins vegar verður að ætla að þrátt fyrir það sé minni hagsmunum þar með förnað fyrir meiri. Sér í lagi er þó mikilvægt og raunar nauðsynlegt að Samkeppniseftirlitið gefi út skýrar leiðbeiningar um þetta efni líkt og frumvarpsdrögin ráðgera.“

Þá bendir Logos á að dæmi sýni að töluverðan tíma geti tekið að fá undanþágu fyrir samstarf frá Samkeppniseftirlitinu. Eru tekin þrjú dæmi þar sem tíminn sem leið frá undanþágubeiðni þar til hún var veitt nam rúmu ári, tæpu einu og hálfu ári og rúmunum tveimur árum.

„Augaleið gefur að forsendur slíks samstarfs geta breyst eða jafnvel brostið á svo löngum málsmeðferðartíma. Þar sem óumdeilanlega er um að ræða lögmætt samstarf sem er til hagsbóta fyrir neytendur getur sá ábati þar með glatast,“ segir Logos.

SKE ekki mótfallið

Samkeppniseftirlitið gerir ekki athugasemd við að felld verði niður heimild eftirlitsins til að veita undanþágu frá ölögmætu samráði og í stað þess verði byggt á sjálfsmati fyrirtækja. Stofnunin varar hins vegar við skaðlegum áhrifum þess ef samhliða verður dregið úr heimildum Samkeppniseftirlitsins að öðru leyti.

Bent er á að þegar umræddar breytingar voru gerðar á vettvangi framkvæmdastjórnar ESB, var þeim fylgt eftir með verulegri styrkingu á heimildum framkvæmdastjórnarinnar. Jafnframt telur Samkeppniseftirlitið afar mikilvægt að breytingin verði ekki kynnt þannig að hún feli í sér einhvers konar breytingu á efni samkeppnisréttar frá því sem nú er.

„Samkeppniseftirlitið áréttar hins vegar mikilvægi þess að í greinargerðinni sé skýrt kveðið á um að breytingin veiti ekki auknar heimildir til samstarfs, áfram þurfi að leggja vandað mat á það hvort skilyrði fyrir samstarfinu séu uppfyllt, viðkomandi fyrirtæki beri sönnunarbyrðina fyrir því og leggi fyrirtækin rangt mat að þessu leyti geta þau og stjórnendur þeirra þurft að sæta viðurlögum samkvæmt ákvæðum samkeppnislaga,“ segir í umsögn Samkeppniseftirlitsins.

Samskipti stjórnenda óeðlileg
Gylfi Magnússon gagnrýnir tillögurnar hins vegar harðlega. Hann segir að þótt finna megja erlend for-dæmi sé erfitt að sjá að breytingin sé til bóta. Hún leiði til þess að ekkert verði af löglegu og heppilegu samráði og jafnframt aukist líkur á ólöglegu og óheppilegu samráði. „Má telja næsta víst að í einhverjum tilfellum þori fyrirtæki ekki að taka þá áhættu að þau hafi metið aðstæður með öðrum hætti en Samkeppniseftirlitið. Hér er því í raun verið að búa til verulega áhættu fyrir fyrirtæki og stjórnendur þeirra,“ segir Gylfi. Breytingin kunni að leiða til skaðlegs samráðs þar sem „almennt er óæskilegt að forsvarsmenn, eða jafnvel almennir starfsmenn, fyrirtækja sem eiga að vera keppinautar ræði mikið saman.

Má raunar velta því fyrir sér hvort ekki væri skynsamlegt, fyrst til skoðunar er að breyta samkeppnislögum, að sporna frekar við fundahöldum keppinauta, formlegum sem óformlegum, frekar en að beinlínis hvetja til þeirra. Raunar ætti að vera með öllu óeðlilegt að stjórn-

Hagar vilja ganga lengra

Hagar hafa haft nokkra reynslu af meðferð samrunamála á undanförnum þremur árum og taka undir þau sjónarmið að bæta megi meðferð samrunamála og auka skilvirkni. Í frumvarpinu er lagt til að samrunaaðilar setji fram tillögur að skilyrðum samrunans innan tiltekins tímaramma.

Hagar vekja athygli á því að sjaldnast er raunhæft fyrir samrunaaðila að koma fram með tillögur um skilyrði fyrr en frummat Samkeppniseftirlitsins á mögulegum áhrifum umrædds samruna liggur fyrir.

„Ekki er æskilegt að mati Haga að gera þær kröfur til samrunaaðila að þeir leggi til skilyrði sem koma til móts við mögulega neikvæð áhrif samrunans áður en stjórnvaldið hefur birt frummat sitt á þessum mögulegu áhrifum. Framboðnum skilyrðum er almennt ætlað að mæta og eyða þeim skaðlegu áhrifum sem Samkeppniseftir-

endur fyrirtækja sem eiga í samkeppni eigi í öðrum samskiptum hver við annan en þeim sem algjörlega óhjákvæmileg teljast. Á það jafnt við um samskipti innan sem utan vinnu,“ segir Gylfi.

SKE eigi ekki að spá fyrir um þróun markaða

Í frumvarpinu er einnig kveðið á um að heimild Samkeppniseftirlitsins til íhlutunar í starfsemi fyrirtækja, án þess að þau hafi gerst brotleg við samkeppnislög, verði felld út. Eftirlitið hefur ekki beitt þeirri heimild frá því að hún var tekin upp árið 2011 en í greinargerð með frumvarpinu segir að vegna þess hve almennt ákvæðið sé og beiting þess ófyrirsjáanleg megi halda því fram að það „skapi fyrirtækjum hér á landi ákveðna réttaróvissu“. Bent er á að samkeppnisyfirvöld í öðrum EES-rikjum hafi almennt ekki jafn viðtækar valdheimildir.

Samkeppniseftirlitið gerir athugasemdir við þessa framsetningu þar sem umrædd rannsóknarheimild hafi verið nýtt með talsverðum árangri þótt ekki hafi hingað til þurft að grípa til formlegrar íhlutunar. Bent er á að Samkeppniseftirlitið hafi ráðist í rannsókn á eldsneytismarkaðinum sem hefði aldrei farið fram án heimildarinnar. Við rannsóknir á tveimur stórum samrunum á eldsneytis- og dagvörumarkaði árið 2018 hefði Samkeppniseftirlitið stuðst við rannsókn sína á eldsneytismarkaði.

„Í niðurstöðum frummatsskýrslu Samkeppniseftirlitsins er sett fram það mat að álagning á bifreiðaeldsneyti sé óeðlilega há, eða sem næmi allt að 18-20 krónum á hvern seldan lítra, og neytendur hefðu á árinu 2014 greitt 4-4,5 milljörðum af mikið fyrir bifreiðaeldsneyti í samanburði við verð sem mætti búast við ef þær samkeppnishömlur sem borin voru kennsl á hefðu ekki verið til staðar. Með hliðsjón af framansögðu má ætla að umtalsverður ábati felist í því að bæta samkeppnisaðstæður á eldsneytismarkaði óháð því hvort samkeppnislagabrot hafi verið framin,“ segir í umsögn Samkeppniseftirlitsins.

Samtök atvinnulífsins segja að einn af hornsteinum evrópsks og íslensks samkeppnisréttar sé að markaðsráðandi staða fyrirtækja sé ekki óheimil út af fyrir sig og að ekki sé lagt bann við að fyrirtæki nái markaðsráðandi stöðu. Hins vegar er áskilið að misnotkun verði ekki beitt, til dæmis til tjóns fyrir neytendur.

„Íhlutunarákvæðið gengur verulega nærri þessari meginreglu samkeppnisréttar. Heimildin er opin og matskennd og ekki í anda réttaröryggis sem þarf að ríkja um eignarréttindi enda þurfa allar slíkar lagaheimildir að uppfylla kröfur um skýrleika og fyrirsjáanleika í framkvæmd,“ segir í umsögn

litið telur að stafi af samrunanum. Því er almennt eðlilegt að samrunaaðilar tefli fram skilyrðum eftir að eftirlitið hefur greint samrunaaðilum frá frummati sínu á áhrifum samrunans,“ segir í umsögn Haga.

Þá gagnist það illa samrunaðilum að setja eingöngu þeim tiltekin tímamörk til þess að koma fram með skilyrðin án þess að setja að sama skapi skyldu á eftirlitið til að koma með viðbrögð við framboðnum skilyrðum innan tiltekins tíma.

„Jafnt í evrópskum sem íslenskum samkeppnisrétti er litið svo á að setning skilyrða fyrir samrunum sé samningaferli. Ljóst má vera að staða aðila í því samningaferli er langt frá því að vera jöfn,“ segir í umsögn Haga sem leggja til að berist tillögur samrunaaðila innan tímamarka verði einnig lögð skylda á Samkeppniseftirlitið til þess að veita viðbrögð sin við tillögunum innan tiltekins tímafrests.

samtakanna. Mikilvægt sé að skýrt sé í lögum hvenær opinberir aðilar megi gripa til slíkra úrræða enda sé það ekki á færi einstakra stjórnvalda að sjá fyrir hvernig markaðir þróist til dæmis með tilliti til nýsköpunar, tæknibreytinga og efnahagsþróunar.

„Ýmsir ófyrirsjáanlegir þættir geta haft áhrif á breytta hegðun neytenda og þar með stöðu fyrirtækja á markaði sem og á framboð og eftirspurn eftir vöru og þjónustu. Samkeppniseftirlitið er ekki best til þess fallið að spá fyrir um hvernig aðstæður muni þróast í framtíðinni.“

Minni áhersla á samruna

Samkvæmt frumvarpinu verða veltumörk tilkynningarskyldra samruna, sem hafa haldist óbreytt frá 2008, hækkuð nokkuð frá því sem nú er. Ef samanlögð ársvelta fyrirtækja sem vilja sameinast er þrír milljarðar eða að minnsta kosti tvö fyrirtækjanna hafa yfir 300 milljóna ársveltu hér á landi beri þeim þannig skylda til að tilkynna samrunann til eftirlitsins. Í dag miðast mörkin við annars vegar tvo milljarða og hins vegar 200 milljónir.

Samtök atvinnulífsins taka undir með ráðuneytinu að tímabært sé að hækka veltumörkin enda hafa þau ekki tekið breytingum síðan 2008 og íslenskt efnahagslíf hefur þróast töluvert frá þeim tíma auk þess sem verulegar verðlagsbreytingar hafa orðið. Breytingin mun koma í veg fyrir óþarfar samrunatilkynningar og málsmeðferð í málum sem litlu breyta fyrir hag neytenda. Hins vegar séu veltumörk tilkynningar-skyldra samruna fyrirtækja mun lægri hér á landi en í nágrannalöndunum.

„Með því að hækka fjárhæðarmörkin enn frekar má draga úr áherslu samrunamála hjá Samkeppniseftirlitinu sem mun hraða málsmeðferð og gera eftirlitinu unnt að auka skilvirkni sína í öðrum málaflokkum eins og að uppræta ölögmætt samráð og vinna gegn öðrum samkeppnishömlum á markaði,“ segir í umsögn samtakanna.

Samkeppniseftirlitið telur koma til álita að hækka veltumörk tilkynningarskyldu vegna samruna með þeim hætti sem lagt er til í frumvarpsdrögunum. Eftirlitið telur hins vegar óvarlegt að þrengja heimild eftirlitsins til að kalla eftir samrunatilkynningum vegna minni samruna á mörkuðum þar sem mikilvægt er að vernda neytendur.

„Rétt er þó að vekja athygli á því að nügildandi veltumörk eru með þeim hæstu á Norðurlöndunum sé miðað við verga landsframleiðslu (hærri en í Svíþjóð, Noregi og Danmörku) og verða enn hærri verði breytingin að lögum.“

Glimmer og grípandi slagorð ekki nóg

Svipmynd

Tinna Pétursdóttir

Nám: Útskrifaðist úr MR 1999 af forn-máladeild. Flutti til Ítalíu og fór í nám í ítölsku og svo í grafíska hönnun, útskrifaðist 2004, síðan í master í umbúðahönnun.

Störf: JL auglýsingastofa, Ennemm og Síminn, sem grafískur hönnuður Marel, verkefnastjóri hönnunar Men & Mice, listrænn stjórnandi H:N Markaðssamskipti. Nú hönn-unarstjóri og meðeigandi Ampere, auglýsinga- og almannatengsla-stofu.

Fjölskylduhagir: Í sambúð með Árna Þór Jónssyni, yfirkokki á Slippbarnum. Þrjú börn, Hjálmar, Sólveig og Matt-hilda, og tvö stjúpbörn, Andri og Aron, aldursbil 7-26 ára, og standard schnauzerinn Eyja.

Tinna Pétursdóttir hönnunarstjóri er meðeigandi Ampere sem er nýstofnuð auglýsinga- og almannatengslastofa, og auk þess formaður Grapíku, félags kvenna í grafískri hönnun á Íslandi. Hún segir að auglýsingamódelið sé að þróast í áttina að minni yfirbyggingu og styttri boðleiðum.

Hver eru þín helstu áhugamál? Fjölskyldu- og hundaútivera, skíði, hönnun, vinsmökkun og ferðalög.

Hvernig er morgunrútinan? Ég vakna 6.30, fer í sturtu og söttra kaffibolla á meðan ég punta mig fyrir vinnudaginn. Upp úr sjö fara krakkarnir á fætur og þá breytist heimilið í umferðarmiðstöð. Ég aðstoða þessa yngstu með undirbúning og nestisgerð en svo um átta er lagt af stað út í daginn.

Þegar börnin eru hjá pabba sínum eru morgnarnir mínir alger zen-stund. Bara dund, útvarp og kaffistund með Árna, manningum mínum. Mér finnst rólegheit á morgnana alger nauðsyn og til

Tinna segir að það hafi verið krefjandi að hætta í öruggu starfi og fara út í eigin rekstur með fingurna krossaða. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

●● Það var nákvæmlega þetta sem okkur langaði að gera. Að hafa ekki samviskubit gagnvart neinum, hvorki börnum né yfirmönnum, og þegar það er fundið er ekki snúið aftur.

Þess að ná góðri stund ein fór ég að vakna fyrir. Ekkert er verra en hama-gangur og læti í morgunsárið. *Hvaða bók hefur haft mest áhrif á þig?* *Ætli eftirminnilegasta bókin sé ekki Hundrað ára einsemd eftir Gabriel Garcia Marquez en sú áhrifaríkasta líklega Brave, not Perfect, eftir Reshma Saujani.*

Hver hafa verið mest krefjandi verkefnin síðustu misseri? *Ætli það hafi ekki verið að hætta í öruggu starfi með örugg laun og fara í eigin rekstur með finger krossaða. Það er áhætta og smá þína í magann en alveg svakalega gaman og fram að þessu hefur það gengið vonum fram hjá okkur.* *Hefur rekstrarumhverfið í geiranum tekið breytingum?* *Það er margt spennandi í gangi og tækifærin eru mýmörg. Mín upplifun er sú að við séum búin að vera að sjá og sjáum áfram fram á ákveðnar breytingar í þessu hefðbundna auglýsingastofu-módeli. Minni yfirbygging og meira persónulegt með styttri boðleiðum og jafnvel dassi af meiri sjálfbærni. Mér finnst ekkert verra en stöðnun og svör eins og „svona hefur þetta alltaf verið“ fá*

hárin til að rísa á höfði mér. Ég hef mikla þörf fyrir að læra nýja hluti og vaxa sem hönnuður og manneskja. Ég held að það sé góður eiginleiki í auglýsingageiranum þar sem það virkar lítið í dag að reyna að selja neytandanum drasl með glimmeri og grípandi slagorði. Það er mun áhrifameira að vera heiðarlegur og sannur og fyrir vikið sef ég betur á nóttinni. *Sérðu tækifæri í þessum breytingum?* Alltaf. Það eru alltaf tækifæri í öllum breytingum, breytingar þýða tækifæri í mínum huga. Í grunninn snýst þetta kannski mest um að koma auga á þau og hlusta svo á innsæið. *Hvers hlakkarðu mest til þessa dagana?* Ég hlakka mest til þess að fara

í vinnuna á morgnana og mæta á fundi, hitta kúnna og vinna vinnuna mína vel, svo hlakka ég líka alltaf agalega til að koma heim á daginn, sátt við dagsverkið og njóta þess að vera með fjölskyldunni minni. Það var nákvæmlega þetta sem okkur Guðrúnu langaði að gera þegar við fórum út í rekstur Ampere. Að hafa ekki samviskubit gagnvart neinum, hvorki börnum né yfirmönnum, og þegar það er fundið er ekki snúið aftur. *Hvar sérðu sjálfa þig eftir tíu ár?* Velgengni í mínum huga er gott jafnvægi á milli vinnu, áhugamála og fjölskyldulífs, það er það sem ég stefni á á næstu misserum. Hvað gerist eftir tíu ár er ómögulegt að vita, ég held bara áfram að vera ánægð í eigin skinni að gera það sem mér finnst gaman.

Aurum selur skart í House of Fraser

Selja íslenska hönnun í fimm stórverslunum House of Fraser. Munu opna í tveimur öðrum stórverslunum eftir áramót. Stjórnendur Aurum vilja stíga varfærin skref í vextinum. Aurum hóf að sækja á Bretland fyrir fimm árum. Skartgripamerkið verður tvítugt í ár.

Helgi Vífill Júlíusson
helgivifill@frettabladid.is

Þreska stórverslunin House of Fraser hefur tekið til sölu skartgripamerkið Aurum en Guðbjörg Kristín Ingvarsdóttir er hönnuður fyrirtækisins. Karl Jóhann Jóhannsson, framkvæmdastjóri Aurum og eiginmaður Guðbjargar, segir að skartgripirnir séu til sölu í fimm stórverslunum House of Fraser af 42. Aurum, sem rekur skartgripaverslun í Bankastræti, hefur verið starfrækt í 20 ár. Markhópurinn er konur á öllum aldri sem kunna að meta fallega hönnun.

„Fyrir fimm árum fórum við að reyna fyrir okkur með sölu í Bretlandi. Við höfum sótt sýningar, þessi vinna er kostnaðarsöm og krefst úthalds. Starfsmenn House of Fraser litu til okkar á sýningu í febrúar síðastliðnum og sendu tölvupóst í mars um að þeir vildu fá skartgripamerkið okkar í sölu í verslunum sínum. Við hittum þau í tvígang og eftir fram og til baka með tímasetningar

●● Stjórnendur House of Fraser vilja að við opnum í fleiri verslunum en við töldum rétt að stíga varlega til jarðar. Það þarf að sýna skynsemi enda fylgir því mikil fjárbinding að fylla verslanir af skartgripum.

opnuðum við í fimm verslunum hinn 26. september, sem vill svo skemmtilega til að er afmælisdagur Guðbjargar. Þau vildu að við myndum byrja fyrir en þessi tímasetning varð fyrir valinu, því við vildum undirbúa opnanirnar vel,“ segir Karl.

Góð samningsstaða Að hans sögn var Aurum í góðri samningsstöðu gagnvart House of Fraser því starfsmenn fyrirtækisins hafi leitað til Aurum að fyrra bragði. „Stjórnendur House of Fraser vilja að við opnum í fleiri verslunum en við töldum rétt að stíga varlega til jarðar. Það þarf að sýna skynsemi enda fylgir því mikil fjárbinding að fylla verslanir af skartgripum. Við

Hjónin Guðbjörg Kristín Ingvarsdóttir, hönnuður skartgripafyrirtækisins Aurum, og Karl Jóhann Jóhannsson, framkvæmdastjóri fyrirtækisins.

munum sjá hvernig salan gengur og færa þá næstu tvær opnanir fram yfir áramót, líklega í febrúar, mars. Það sem gerist einnig þegar merkinu þínu er stillt upp í jafn stórri verslun og House of Fraser er að vörumerkjavitundin (e. brand awareness) eykst og merkið verður mun sýnilegra. Þetta mun eflaust valda aukningu hjá verslun okkar á

netinu og einnig að aðrar verslanir sem eru að kaupa inn skart munu taka enn frekar eftir Aurum-skartgripamerkinu,“ segir Karl. Að hans sögn hefur Aurum selt til um 60 verslana erlendis, langflestar þeirra séu í Bretlandi. „Sumar þeirra eiga í stöðugum viðskiptum við okkur, aðrar hafa tekið pásu og byrjað aftur og enn aðrar keypt

einungis einu sinni af okkur. Þær verslanir sem hafa tekið pásu frá að kaupa af okkur má líta á sem part af heildarviðskiptunum, en þær verslanir vita af okkur og við af þeim, en það er þá auðveldara að endurvekja þau viðskipti en opna ný,“ segir hann.

HoF gerir ríkari kröfur Karl segir segir að rekstur Aurum hafi verið sniðinn að því að mæta auknum kröfum sem erlendar verslanir geri alla jafna. „Þegar selt er í Bretlandi þarf að tryggja að allt sem sagt er standi eins og stafur á bók. House of Fraser gerir enn ríkari kröfur en margar aðrar verslanir. Við erum reiðubúin að mæta þeim bæði hvað varðar framleiðslu, dreifingu og allt markaðsefni sem var óskað eftir. Til að mynda þurftum við að skila frá okkur 20 blaðsíðna biblíu þar sem öll smáatriði eru skilgreind,“ segir hann. Í nóvember verður verslunin í Bankastræti stækkuð, haldið verður upp á 20 ára afmæli fyrirtækisins og samhliða verður kynnt sérstök afmælisskartgripalína sem ber nafnið Erika.

Verðmæti vörumerkja og pólitísk umræða

Maria Kristjánsdóttir
lögmaður á LEX

Vörumerki eru oft á meðal verðmætustu eigna fyrirtækja og um leið tengiliður við viðskiptavinum þeirra. Verðmætasta vörumerkið í dag samkvæmt viðskiptatímaritinu Forbes er vörumerki tæknirisans Apple, sem metið er á alls 206 milljarða Bandaríkjadala. Google er metið á 167 milljarða dala og Microsoft á 125 milljarða dala. Á undanförnum árum hefur orðið mikil aukning á því að fyrirtæki og eigendur þekktra vörumerkja taki afstöðu í pólitískum málum og málum sem hátt fara í samfélagslegri umræðu. Hugsanlega helst þetta í hendur við þá vitundarvakningu sem hefur orðið á meðal bæði fyrirtækja og stofnana um allan heim um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja. Viðskiptavinir fyrirtækja og almenn- ingur krefjast þess að fyrirtæki hafi yfirlýsta stefnu í tengslum við samfélagsleg mál, til dæmis umhverfis- mál, jafnrétti og sjálfbærni. Aukið framboð og notkun á samfélags- miðlum af ýmsu tagi, bæði af hálfu neytenda og almennings og af hálfu fyrirtækjanna sjálfra, býður enn fremur upp á aukna möguleika í markaðssetningu og veitir beint aðgengi að neytendum. Á sama tíma er ljóst að notkun samfélags- miðla af hálfu fyrirtækja og vöru- merkjaeigenda kallar á varkárni þar sem dæmin sýna að ein færsla getur verið afar dýrkeypt og hugsanlega grafið undan áratuga uppbyggingu á ímynd og vörumerki.

Nýleg eru fjölmörg dæmi þar sem fyrirtæki eða starfsmenn fyrirtækja hafa blandað sér í pólitísk mál, oftar en ekki í gegnum samfélagsmiðla. Dæmi er frá því í októberþyrjun þegar Daryl Morey, framkvæmda- stjóri NBA-körfuboltaliðsins Houston Rockets, tísti skilaboðum á Twitter sem fólu í sér stuðnings- yfirlýsingu við mótmælendahreyf- inguna í Hong Kong. Morey eyddi tístinu stuttu eftir að það birtist, en skjáskot af stuðningsyfirlýsing- unni fóru strax í dreifingu, meðal annars hjá stórum fjölmiðlum í Kína. Stuðningsyfirlýsingunni var mætt með hneykslun og jafnvel reiði af hálfu fjölda aðila í Kína og ljóst er að hún mun hafa alvarlegar afleiðingar í för með sér, bæði fyrir NBA-körfuboltadeildina í heild og fyrir Houston Rockets liðið. Þannig hafa kínverskir styrktaraðilar liðs- ins rift styrktarsamningum sínum og körfuboltasamband Kína hefur slitið öllu samstarfi við liðið. NBA- deildin er ein stærsta íþróttadeild í heimi og NBA-vörumerkið sjálft afar verðmætt. Tekjur deildarinnar eru yfir sjö milljarðar dala á ári,

Notkun samfélags- miðla af hálfu fyrirtækja og vörumerkja- eigenda kallar á varkárni þar sem dæmin sýna að ein færsla getur verið afar dýrkeypt og hugsanlega grafið undan áratuga uppbyggingu á ímynd og vörumerki.

og stærsti hluti þeirra tekna utan Bandaríkjanna kemur einmitt frá Asíu. Fyrstu viðbrögð við tísti Moreys benda til þess að áhrif þess verði þau að tekjur deildarinnar tengdar Kína muni lækka töluvert og verðmæti vörumerkisins sömu- leiðis.

Tveimur dögum eftir hina umdeildu stuðningsyfirlýsingu lýsti Morey því yfir á Twitter að það hefði ekki verið ætlunin með tístinu að móðga kínverska aðdá- endur Rockets. NBA gaf enn fremur út yfirlýsingar um málið þar sem fram kom að samtökin hefðu orðið fyrir miklum vonbrigðum með óviðeigandi ummæli Moreys. NBA- deildin hefur síðan fengið annað

bakslag ef svo má að orði komast innan Bandaríkjanna og þá vegna viðbragða deildarinnar við tísti Moreys. Þannig hafa stjórn mála- menn og fjölmiðlar gagnrýnt við- brögð NBA harðlega og haldið því fram að hagnaður skipti deildina meira máli en mannréttindi. Það er því ljóst að það er vandrataður vegur fyrir fyrirtæki og samtök að blanda sér í pólitísk málefni.

Bandaríski íþróttavörurinn Nike er annað dæmi um fyrirtæki sem hefur ítrekað blandað sér í pólitísk mál, oftar en ekki í gegnum markaðssetningu. Í september 2018 var tilkynnt að gerður hefði verið auglýsingasamningur við fyrr- verandi NFL-leikmanninn Colin Kaepernick. Umræddur Kaepernick var mjög þekktur, ekki aðeins fyrir hæfileika sína í amerískum fótbolta heldur einnig fyrir að hafa mótmælt kynþáttafordómum í Banda- ríkjunum með því að krjúpa þegar þjóðsöngurinn var spilaður fyrir leiki. Nike tók því augljósa afstöðu með Kaepernick og þeim málstað sem hann barðist fyrir. Það voru þó ekki allir sáttir við afstöðu Nike, en Donald Trump, forseti Banda- ríkjanna, mótmælti aðgerðum Kaepernicks. Hlutabréfaverð í Nike lækkaði fyrst eftir að markaðsher- ferðin fór af stað en nú, rúmu ári

síðar, hefur heildarvirði Nike-vöru- merkisins hækkað verulega, úr 28 milljörðum dala í rúma 32 milljarða dala.

Ekki þarf að leita út fyrir land- steinana til að koma auga á þátttöku fyrirtækja í pólitík. Advania dró regnbogafána að húni þegar vara- forseti Bandaríkjanna, Mike Pence, kom í opinbera heimsókn í Höfða, en höfuðstöðvar Advania eru ein- mitt beint á móti Höfða. Fánarnir voru þannig beinlínis dregnir að húni sem skilaboð til Pence, sem hefur í gegnum tíðina verið and- snúinn réttindum hinsegin fólks. Ekki verður séð að afstaða Advania með réttindabaráttu hinsegin fólks hafi fengið önnur viðbrögð en jákvæð hér á landi. Íslandsbanki tók jafnframt samfélagslega afstöðu í síðasta mánuði þegar tilkynnt var sú stefna bankans að auglýsa ekki í fjölmiðlum sem „bjóða upp á afger- andi kynjahalla“. Afstaða bankans vakti mikil og nokkuð hörð við- brögð, en málið var meðal annars rætt á Alþingi. Tíminn verður að leiða í ljós hvort ákvörðun bank- ans mun hafa áhrif á verðmæti og ímynd vörumerkis hans.

Afframangreindu er ljóst að fyrir- tæki eru í auknum mæli að blanda sér í pólitísk og samfélagsleg mál- efni. Fyrirtæki og eigendur stórra

Fyrirtæki og eigendur stórra vörumerkja munu raunar ekki komast hjá því þar sem kröfur frá almenningi og neytendum um að þessir aðilar taki afstöðu með eða á móti samfélagslegum málefnum verða sífellt háværari.

vörumerkja munu raunar ekki komast hjá því þar sem kröfur frá almenningi og neytendum um að þessir aðilar taki afstöðu með eða á móti samfélagslegum málefnum verða sífellt háværari. Fyrirtæki verða þó að hafa í huga það grund- vallaratriði að sú afstaða sem er tekin sé trúverðug og einlæg og samræmist gildum viðkomandi fyrirtækis. Að öðrum kosti er hættan sú að viðbrögð almennings verði þau að um hrænsni sé að ræða, með tilheyrandi tjóni og skaða fyrir ímynd fyrirtækisins. Þá sýna framangreind dæmi að verðmæti vörumerkja fyrirtækja geta hvort heldur sem er aukist eða minnkað með þátttöku þeirra í pólitískri og samfélagslegri umræðu.

Kenndu barninu þínu þessa einföldu reglu

Björn Berg Gunnarsson
deildarstjóri greiningar og fræðslu Ís- landsbanka

XXX Rottweilerhundar halda því fram að eina reglan sé að negla en ég ætla að leyfa mér að andmæla því pent. Ég fæ kannski kjarnyrnt lag frá þeim kumpánum beint í andlitið en það verður bara að hafa það.

Þegar kemur að fjármálalegu uppeldi barna, sem svo allrar sann- girni sé nú gætt var varla það sem hundarnir áttu við, er reglan þessi: Aldrei kaupa neitt og borga seinna.

Of lítið rætt um peninga Á hverjum vetri hitti ég hundruð nemenda við framhalds- og gagn- fræðaskóla og spyr yfirleitt hvort rætt sé um peninga á heimilinu. Því miður virðist allt of lítið vera um slíkt og mikið vanta upp á að línurnar séu lagðar heima fyrir. Það er grundvallaratriði í uppeldi barna að leggja þeim línurnar varðandi

» Hlutfall 18-29 ára af þeim sem leita til Umboðs- manns skuldara hefur á undanförunum sjö árum vaxið úr 5% í 42%.

skynsamlega fjármálahegðun og ef slíkt vantar alfaríð er hætt við að lærdómur seinna meir geti orðið ansi kostnaðarsamur.

Hlutfall 18-29 ára af þeim sem

leita til Umboðsmanns skuldara hefur á undanförunum sjö árum vaxið úr 5% í 42% og hlutfall skjól- stæðinga stofnunarinnar með smá- lán á sama tíma úr 6% í 57%. Þetta eru alvarleg tíðindi og við verðum að taka höndum saman við að grípa þarna inn í.

Verðmætur varasjóður Einföld og skýr skilaboð til barna eru að forðast með öllu skamm- tíma- og neyslulán. Besta leiðin til að tryggja að slík lán séu aldrei tekin er að passa upp á að eiga alltaf varasjóð sem hægt er að ganga á ef

eitt hvað kemur upp á. Hversu stór slíkur sjóður skal vera er smekks- atriði en ef við eigum sem dæmi alltaf til 100.000 krónur er ólíklegt að sú staða komi upp að taka þurfi lán fyrir óvæntum útgjöldum. Þó að þægindi þess að kaupa strax og borga síðar séu gjarnan auglýst er ekki þar með sagt að það sé góð hugmynd. Að temja sér slíkt er með því dýrasta sem í boði er og algengt að kostnaðurinn hlaupi á tugum prósentu. Það gefur augaleið að með því að forðast slíka lántöku eins og heitan eldinn er börnunum okkar betur borgið.

Skotsilfur

Verndaður

Róbert Wessman, forstjóri Alvogen, tók u-beygju í Kauphöllinni í vikunni þegar félag á vegum hans og viðskiptafélaga hans seldi öll bréf sín í fasteignafélaginu Heimavöllum fyrir 560 milljónir króna og keypti bréf í fjarskiptafélaginu Sýn fyrir sömu upphæð. Þegar Róbert seldi bréfin í Heimavöllum á genginu 1,1 hlýtur yfirstjórn Kauphallarinnar að hafa verið honum ofarlega í huga en hún kom sem kunnugt er í veg fyrir afskráningu fasteignafélagsins í vor sem átti að fela í sér yfirtöku á genginu 1,3. Kauphöllin vildi vernda hluthafana og taldi að afskráning myndi valda þeim verulegu tjóni.

Brandenburg kryddar Play

Viðskiptamódel Play er í grunninn að endurtaka það sem vel var gert hjá WOW air og sleppa því að verða gjaldþrota. Í ljósi þess þarf því ekki að koma á óvart að stjórnendur flugfélagsins hafi leitað til auglýsingastofunnar Brandenburg með Braga Valdimar Skúlason og **Ragnar Gunnarsson** í stafni. Það er rökrétt skref því auglýsingastofan aðstoðaði WOW air í upphafi. En ef fylgja á í fótspor Skúla Mogensen verða Playmenn að gyrða sig í brók þegar kemur að útliti glærukynninga.

Rólegir

Tækifærið sem **Arnar Már Magnússon**, forstjóri Play, leggur á borð fjárfesta er að þeir geti tólf- til þrettánfaldað fjárfestingu sína á þremur árum. Play minnir á áhættu fjárfestingu hjá tækni fjárfesti þar sem annaðhvort verður fyrirtækið að gulli eða fer á öskuhauga sögunnar. Fjárfestum er sagt að hlutfé Play, sem stefnir á að reka tíu flugvélar eftir þrjú ár, verði um 44 milljarða virði eftir þrjú ár. Það er bratt að reikna með að virðið verði svipað og Ícelandair eftir skamma stund og rúmlega helmingur af núverandi markaðsvirði Norwegian sem rekur 170 flugvélar.

Samkeppniseftirlit í tvennum skilningi

Haukur Logi Karlsson nýdoktor við lagadeild Háskólans í Reykjavík

Í frumvarpsdrögum að breytingum á samkeppnislögum er lagt til að heimild Samkeppniseftirlitsins til að skjóta úrskurðum áfrýjunarnefndar samkeppnismála til dómstóla verði aflögð. Án tillits

Skortur í Líbanon

Í Líbanon skortir eldsneyti og mikilvæg lyf vegna gjaldeyrisskorts. Bensinstöðvum hefur verið lokað. Höft á fjármálastarfsemi hafa gert gjaldeyrisvanda þjóðarinnar enn verri. Íbúar hafa mótmælt vikum saman og sagði ríkisstjórnin af sér um mánaðamótin. Líbanon er eitt af þeim ríkjum heimsins sem eru hvað mest skuldum vafin. Á meðal tillagna hinna föllnu ríkisstjórnar var að skattleggja WhatsApp-símtöl. **NORDICPHOTOS/GETTYIMAGES**

Samkeppni styður heimsmarkmið

Valur Þráinsson aðalhagfræðingur Samkeppniseftirlitsins

Í september árið 2015 voru heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna (un.is/heimsmarkmidin) samþykkt af fulltrúum allra aðildarríkjanna en þau taka til 17 markmiða sem miða öll að sjálfbærri þróun. Íslensk stjórnvöld vinna nú að innleiðingu markmiðanna en eitt af fimm meginþemum þeirra er hagsæld. Við fyrstu sýn mætti ætla að samkeppni og heimsmarkmiðin ættu lítið sameiginlegt. Samkeppni hefur hins vegar bein áhrif á að minnsta kosti sex af sautján heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna.

Engin fátækt og aukinn jöfnuður Fyrsta markmiðið snýr að því að útrýma fátækt eigi síðar en árið 2030 og tíunda markmiðið snýr að því að draga úr ójöfnuði í heiminum. Virk samkeppni stuðlar að þessum tveim markmiðum þar sem

skert samkeppni hækkar verð sem rýrir hvað mest ráðstöfunartekjur þeirra einstaklinga og fjölskyldna sem lægstar hafa tekjurnar. Skert samkeppni leiðir einnig til meðal annars aukins hagnaðar fyrirtækja. Þar sem tekjulægri hópar eiga hvað minnstar eignir rennur því sú renta sem skapast vegna minni samkeppni í minni mæli til þeirra. Rannsókn samkeppnisdeildar OECD frá árinu 2015, sem tók til 28 OECD-ríkja, leiddi þetta í ljós. Þannig reyndist sá tíundi hluti heimila sem mestar hafði eignir eiga að meðaltali 52% af eignum allra heimila, en sex tíundu hlutar (60%) heimilanna sem eignaminnst voru eiga aðeins rúmlega 12% eignanna.

Sjálfbær hagvöxtur og arðbær störf Áttunda markmiðið snýr að því að stuðla að viðvarandi sjálfbærum hagvexti og arðbærum og mann-sæmandi atvinnutækifærum fyrir alla. Áhrif samkeppni á hagvöxt eru þekkt og endurspeglast m.a. í því að um og yfir 130 ríki hafa sett sér samkeppnislög og leggja flest áherslu á frjáls og opin viðskipti. Í því samhengi má meðal annars nefna nýlegar reynslurannsóknir Gutman

og Voigt og Petersen sem komast að þeirri niðurstöðu að hagvöxtur sé hærri í þeim löndum sem hafa sett sér samkeppnislög. Viðskipti á milli landa eru hér einnig mikilvæg en samkvæmt OECD má rekja um 36% af störfum á Íslandi til framleiðslu vara og þjónustu sem eru fluttar út á erlendra markaði.

Nýsköpun og uppbygging Niunda markmiðið snýr að því að byggja upp trausta innviði, stuðla að sjálfbærri iðnvæðingu og hlúa að nýsköpun. Virk samkeppni stuðlar að öllum þessum þáttum með því meðal annars að ýta óskilvirkum fyrirtækjum út af mörkuðum og tryggja að þau fyrirtæki sem standa sig sem best í samkeppni fái að vaxa og dafna. Opnir markaðir tryggja jafnframt aukna hvata fyrir fyrirtæki til nýsköpunar á meðan einokun og mikil samþjöppun hafa þveröfug áhrif.

Loftslagsmál, sjálfbærar borgir og samfélög Ellefta markmiðið snýr að því að gera borgir og íbúðarsvæði örugg, sjálfbær og öllum aðgengileg. Þrettánda markmiðið snýr svo að bráðaaðgerðum gegn loftslags-

breytingum og áhrifum þeirra. Af þessum markmiðum mun líklega leiða að ríki heims muni í auknum mæli setja frekari lög og reglur um nýtingu auðlinda, aukna mengunarskatta og e.a. niðurgreiða starfsemi sem stuðlar að þessum markmiðum. Í því samhengi eru samkeppnisreglur mikilvægar, annars vegar með því að vinna gegn því að aðgerðir stjórnvalda raski ekki samkeppni og hins vegar að stuðla að því að fyrirtæki keppi sín á milli. Hvort tveggja stuðlar að því að auðlindir verði nýttar á sem hagkvæmastan hátt sem er forsenda fyrir sjálfbærum samfélögum.

Íslensk stjórnvöld vinna nú að því að innleiða heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna. Eins og umfjöllunin ber með sér er mikilvægt að samkeppni sé virk á sem flestum mörkuðum til þess að markmiðin náist. Leið stjórnvalda að heimsmarkmiðunum felst m.a. í því að opna markaði enn frekar, greiða fyrir samkeppni með því að draga úr samkeppnishömlum, þar á meðal með virkum og heildstæðum samkeppnislögum og með því að bæta regluverk svo það raski ekki samkeppni umfram það sem nauðsynlegt er.

til þess hvort tillagan sé góð eða slæm, er rétt að benda á eitt atriði sem komið hefur fram í umræðunni, sem þarft er að leiðrétta. Í umsögn sinni um drögin heldur Samkeppniseftirlitið því fram að „niðurfelling á málskotsheimildinni fari gegn skuldbindingum Íslands samkvæmt EES-samningnum“ og fyrir því eru færð rök á 30 blaðsíðum. Kjarninn í röksemdinni snýr að reglum Evrópu-réttarins, sem ætlað er að tryggja stöðu samkeppniseftirlita til þess að framfylgja reglum samkeppnis-réttarins, meðal annars með því að þeim sé heimilt að koma milliliða-

laust fram gagnvart dómstólum og æðri stjórnvöldum við fyrirtöku slíkra aðila á samkeppnismálum. Því miður er meinbúg að finna á röksemd Samkeppniseftirlitsins. Gagnvart EES-samningunum teljast bæði Samkeppniseftirlitið og áfrýjunarnefnd samkeppnismála fara með samkeppniseftirlit, sbr. 25. gr. samkeppnislaga. Í nýrri tilskipun Evrópusambandsins er tilhögun sem þessi skilgreind þannig að hlutverki samkeppniseftirlita megi skipta á milli stjórnsýslustofnunar og sérhæfðs ákvörðunaraðila á borð við áfrýjunarnefndina hérlandis. Sam-

kvæmt þessum reglum ber að játa stjórnsýslustofnuninni rétt til að bera mál undir áfrýjunarnefndina og til þess að taka þátt í dómsmálum sem leiða af ákvörðunum samkeppniseftirlitsins í víðari skilningi. Ekkert kemur hins vegar fram í þessum reglum sem hægt er að túlka sem svo að stjórnsýslustofnunin skuli hafa frumkvæðisrétt á því að geta skotið ákvörðun áfrýjunarnefndarinnar til hefðbundinna dómstóla. Enda væri þá Samkeppniseftirlitinu í þrengri skilningi falið vald til að áfrýja ákvörðunum samkeppniseftirlitsins í víðari skilningi. Af þessu

má ljóst vera að ályktun Samkeppniseftirlitsins, um að niðurfelling málskotsheimildarinnar fari gegn skuldbindingum Íslands samkvæmt EES-samningnum, færi ekki staðist. Hitt er svo annað mál að teð breyting mun auka líkur á því að endanleg niðurstaða í samkeppnismálum verði röng og þá einkum niðurstöður sem ranglega sýkna fyrirtæki af brotum. Með góðum rökum má efast um hvort slík breyting sé best fallin til þess að auka skilvirkni samkeppniseftirlits á Íslandi, enda ýmis önnur skaðaminni úrræði í boði.

STÓLADAGAR Í NÓVEMBER

30% AFSL. AF VÖLDUM STÓLUM!

HEADPOINT
TILBOÐSVERÐ
54.900 KR.
Listaverð 79.900 kr.

OPEN POINT
TILBOÐSVERÐ
36.900 KR.
Listaverð 52.900 kr.

SUPPORT
TILBOÐSVERÐ
20.900 KR.
Listaverð 30.000 kr.

VIDEN PRO
TILBOÐSVERÐ
109.900 KR.
Listaverð 158.900 kr.

Hirzlan

SKRIFSTOFUHÚSGÖGN

Síðumúla 37 Sími: 564-5040 www.hirzlan.is

W7 LIGHT
TILBOÐSVERÐ
99.900 KR.
Listaverð 144.900 kr.

ERGOMEDIC 100-3
TILBOÐSVERÐ
132.900 KR.
Listaverð 189.900 kr.

CUBE
TILBOÐSVERÐ
54.900 KR.
Listaverð 78.900 kr.

STYL VISITOR
TILBOÐSVERÐ
11.900 KR.
Listaverð 17.500 kr.

SKOÐUN

Þorsteinn Friðrik
Halldórsson

Hluthafar óskast

Íslenski hlutabréfamarkaðurinn virkar ekki sem skyldi. Lífeyris-sjóðir hafa verið að taka fjármuni úr virkri stýringu hjá verðbréfa-sjóðum, auk þess sem verðbréfa-sjóðunum hefur fækkað með sameiningu fjármálafyrirtækja. Erlendu fjárfestingarsjóðirnir hafa minnkað stöður sínar í flestum skráðum fyrirtækjum í Kauphöll-inni og á sama tíma hefur almenn-um fjárfestum farið fækkandi.

Þetta er áhyggjuefni í ljósi þess að skilvirkni hlutabréfamarkaðar byggist á virkum skoðanaskiptum, það er, að það séu virk viðskipti á milli fjárfesta sem hafa ólíkar væntingar og skoðanir á hluta-bréfum. Fækkun þeirra sem fást við greiningu á hlutafélögum og stunda viðskipti með hlutabréf á þeim grundvelli leiðir til þess að markaðurinn verður ekki jafn skil-virkur og hann getur annars verið.

Að því sögðu eru jákvæð teikn á lofti hvað erlenda fjárfestingu varðar. Það er útilit fyrir að íslensk félög verði gjaldgeng í alþjóðlegar hlutabréfavísitölur og unnið er að því að markaðurinn verði tekinn inn í alþjóðlegt uppgjörskerfi. Markaðurinn verður þannig sýni-legri á alþjóðlegum vettvangi og það verður einfaldara fyrir erlenda fjárfesta að koma inn á hann. Gangi það eftir vantar samt sem áður fleiri innlenda fjárfesta.

Þingmenn Sjálfstæðisflokksins áforma að leggja fram frumvarp þar sem skattalegir hvatar til hluta-bréfakaupa fyrir almenning eru innleiddir. Nái frumvarpið fram að ganga verður það vonandi kveikja að aukinni þátttöku almennings á markaðinum. Spurningin er hins vegar sú hvort landsmenn eigi nægan sparnað eftir til að nýta sér úrræðið þegar lífeyrissjóðirnir eru búnir að taka sinn skerf af launa-greiðslunum. Íslenska lífeyriskerfið er öflugt en því fylgir sá vandi að gríðarlegir fjármunir safnast á hendur örfárna og einsleitra sjóða. Sjóðirnir horfa langt fram í tímann og haga fjárfestingum sínum í sam-ræmi við það.

Efætlunin er að fá fleiri virka þátt-takendur á hlutabréfamarkaðinn liggur beinast við að gefa almenn-ingi kost á því að fela verðbréfa-fyrirtækjum að ávaxta séreignar-sparnað sinn, eða að búa svo um hnútana að hægt verði að vera með bundna verðbréfareikninga sem fólk stýrir sjálft. Það getur komið til viðbótar við skattfrjálsa greiðslu séreignarsparnaðar inn á húsnæðislán sem hefur sýnt það að aukið frelsi fólks til ráðstöfunar á sparnaði sínum leiðir ekki til hörmunga. Þvert á móti er heilla-vænlegt að fólk taki virkari þátt í því að ráðstafa sinu sjálfsaflafé. Fjármagnið má ekki færast of langt frá eigandanum.

Vilja minnka fyrirtækjalánasafnið um 20 prósent

Arion banki stefnir að því að minnka lána-safn bankans til fyrirtækja um tuttugu prósent fyrir árslok 2020 en í lok þriðja ársfjórðungs nam bókfært virði fyrirtækjalána bankans um 404 milljörðum króna.

Þetta var á meðal þess sem kom fram í máli stjórnenda Arion banka á markaðsdegi bankans í London í gær þar sem þeir kynntu helstu áherslur í stefnu og starfsemi hans fyrir fjárfestum og grein-endum.

Útlánasafn Arion til fyrirtækja hefur dregist saman um tæplega sjö prósent á fyrstu þremur fjórðungum

Benedikt
Gíslason.

ársins sem hefur þýtt að áhættuvegnar eignir bankans hafa að sama skapi lækkað um 48 milljarða. Fram kom á fundinum að arðsemi af fyrirtækjalánum bankans, sem er núna að meðaltali um þrjú prósent, sé ekki ásættanleg og að stefnt sé að því að hún verði yfir tíu prósent. Benedikt Gíslason, bankastjóri Arion, hefur sagt að viðskiptamódel bankans muni byggja í meiri mæli á milliliðahlutverki þar sem efnahags-reikningurinn verði notaður með sértækari hætti en áður samtímis því að bankinn veiti þjónustu sem feli í sér minni eiginfjárbindingu. – hae

12.11.2019

Þetta er ekki eingöngu
spurning
um heppni eða
óheppni. Við
áttum að sækja
fjármagn mikið
fyrir.

Liv Bergþórs-
dóttir, fyrrverandi
stjórnarmaður í
WOW air

VR
FYRIRTÆKI
ÁRSINS
2019

Jafnlaunavottun

Sanngjörn laun fyrir jafn- verðmæt störf

PwC býður upp á heildstæða þjónustu í launamálum og jafnlaunavottun. Við búum yfir áralangri reynslu og lausnum sem virka.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðiþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og beta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóllur | Vestmannaeyjar

